

EESTI SPORTIDILEHT

Nr. 2

SPORTLASED!

Kas olete tellind juba 'EESTI SPORDILEHTE'

„Eesti Spordileht“ on ainukene spordi-ajakiri Eestis, mille ülesandeks õiglane spordi valgustamine ja edendamine.

„Eesti Spordileht“ toob kõige täielikumaid teateid spordi arenemisest, võistluste kirjeldusi ja ülevõtteid kodu ja väljamaalt.

„Eesti Spordileht“ annab hinnata kaasandena kõigile aastatelliijaile aasta jooksul ilmuvad Eesti Spordi Liidu määrused ja võimaldab hinnaalandusega omandada kõiki E. S. Liidu kirjastusel ilmuvaid sportlisi käsiraamatuid.

Eestkätt oleks nimetada kuulus LAURI PIHKALA SPORDIOPETUS.

E. S. KALEV

teatab sellega, et 22. skp. peetakse tema poolt Eesti Spordi Liidu loaga

Harjumaakonna esivõistlused - - - kiiruisutamises,

millest kõiki Eesti Spordi Liitu kuuluvaid Harjumaakonna spordiseltse kutsutakse osavõtma.

Ülesandmiste tähtaeg lõpeb 19. skp.

JUHATUS.

Eesti Spordileht

Toimetaja Harald Tammer
Väljaandja Eesti Spordi Liit

III. aastakäik.

Neljapäeval, 12. Jaanuaril 1922.

Nr. 2.

Kuulutuste hinnad:	
Terve lehekülg . . .	3000 mk.
$\frac{1}{2}$ " . . .	1600 "
$\frac{1}{4}$ " . . .	900 "
$\frac{1}{8}$ " . . .	500 "
$\frac{1}{16}$ " . . .	300 "
Aasta- ja võistluste kuulutused 50% ₀ odavamad.	

Eesti Spordileht
ilmub igal neljapäeval.
Toimetus ja talitus: Tallinn,
Pikk tän. 47, tel. 10-02,
postkast 70.

Teellimishind:
Terve aasta peale . . . 500 mk
 $\frac{1}{2}$ " " . . . 275 "
1 kuu " " . . . 50 "
Väljamaale poole kallim.

Uleilmised tõstevõistlused Tallinnas.

Euroopa rahvaste kooris tähtsuset, poliitiliselt väikene, majandusliselt vaene Eesti; vägevate naabrirahvaste vahel vastolude seisukohalt ainult sallitud, võidab nende seas esimest korda tõsist tähelepanu, avalikku lugupidamist ja hääletamise õigust. Suurrühvaste silmas põialpoisiks peetud Eestile antakse, kui täisealisele üheõiguslisele liikmele sõna ja oodatakse temalt otsustamist.

Olgugi, et äraotsustamise alla tõsise mat ei tule, kui mingisugune küsimus mingisuguses sportlises tegevusharus. Olgugi, et tegevusala, milles meilt esinemist oodatakse, ainult sport on, ingliskeelne sõna, mis otsekoheses eestikeelses tõlkes mängu ehk lõbu tähendab, siiski on sündmusel, et 1922. aasta kohta üleilmlisi tõstevõistlusi, — kõige kõrgema ja kaugema ulatusega sportlist akti, — Tallinnas toime pannakse, sügavam mõju meie rahvusvahelises läbikäimises, kui asjast enesest seda arvata tohiks.

Eesti spordilehes avaldatud hüüdsõna: „Olgem valmid!“ peame sel puhul väga tõsiselt võtma, kui meie välise ilma ees, nagu Vene lentsõna ütleb, — „näoga mudasse lüüa“ — ei taha. Kavatsetakse võistluste toimepanekuga juba 1922. aasta aprillikuul esineda, siis on ettevalmistamiseks vähe ja arupidamiseks sugugi enam aega.

Sellepärast — üle terve sportlise Eesti: — tarvitage momenti, — tarvitage õiget momenti! Kõigis seltsides ja harjutustubades kogugem ja koondugem kõik jõud raskejõustiku alal ühisele tööle, meelepidades, et püüdmise eesmärki — võidule jõudmist — piiluvad seekord terve sportlise ja mittedportlise välisilma silmad teravamini, kui kunagi enne, kus Eesti ainult külalisenähtavale ja vähesel arvul kaasa võistles. Inimeste hingelaad, — olgu üksikult ehk rahvaste hulga kaupa, — on kord niisugune, et hindab teist isikut üleüldse viimase edasijõudmise, — üleolemise ehk allajäämise järel, kui ka see lapsemängus nähtavale tuleks. Imponeerige naabrile kord mängus ja ka tõsi-asjades tuleb ta teile lugupidamisega vastu! Seda õpetab elukogemus ja selles mõttes peaksid eelseisvate sportliste võistluste õnnelikuks läbiviimiseks ka meie mittedportlised selts- ja ringkonnad kaasa aitama. Mis võistluste korraldajatest ära ripub, saab kahtlemata aegsasti ära tehtud, mis aga puutub ettevalmistamise ja harjutus-toimetuste võimalustesse kõigis meie kodumaa nurkades, siis oleks mitte üksi väga soovitatav, vaid koguni tarvilik, kui kohtade pääl olevad asutused harjutusruumide ja abinõudega, mis saadaval, vastu tuleksid.

Naabrirahvaste seas, kelle pääle veel hiljuti alt ülesse, nagu vaene paarija mõne

kõrgema olevuse päale, olime harjunud vaatama, on meile au osaks saanud ise-
 seisva rahvusena esineda. Faktilist lugu-
 pidamist ja usaldust näidatakse nende
 poolt Eestile esimest korda spordi alal,
 1922. aasta tõstevõistluste kohaks, —
 üleilmiliste ulatustega, — Tallinna linna
 välja valides. — Kuidas külalisi vastu
 võtta, kuidas võistlusi korraldada ja lõ-
 pule viia, et auväärilisena välisilma ees
 püsti seista, ei tarvitseks kommentaari-
 aid. Alatuseni alandlik viisakus, mis selja-
 küürutamises ja näonaha kibe-magus vol-
 tidesse kiskumises võõraste vastuvõtmi-
 sel meie isad iseloomustas, ei avita meid
 sugugi. Vastuvõtmises, kui ümberkäimi-
 ses, päale lihtsa viisakuse, oodatakse
 meilt ainult ühte omadust — korrektsust!
 Kõigis korraldustes ja tegevustes tuleb
 ausalt ja kindlalt toimetada, silmaspida-
 des igas toimetuses, — igas lauses, —
 täpikäelset, piinlikku korrektsust! — Tu-
 levate, meie pinnal ärapeatavate sport-
 lise rahvusvaheliste võistluste kohta ei
 tohi kuuldavale tulla neid harilisi kaeb-
 tusi „oma mehe“ poliitika ajamises, mis
 muidu meie koduses, ametlises elus nii
 sitkelt sisseveninud ja mille üle välised
 osavõtjad ka kõigis olümpiaadides ja muis
 rahvusvahelistes võistlustes tagajärel ra-
 hulolematust on avaldanud. Vististi on ka
 arusaadav, et soovitatav ülespidamine ja
 hää kord, mitte üksi korraldajatest, vaid
 ka kõigist programmi täitjatest ära ole-
 neb ja sellepärast tuleb igale osavõtjale
 südame päale panna, et eeskirjad ja juha-
 tused täitmist leiaksid. Spordiliidu poolt
 ilmub nende päevade sees broshüür tõste-
 võistluste määrustega, mis mitte üksi tu-
 levastel rahvusvahelistel, vaid kõigil meie
 tulevastel sisemistel võistlustel maks-
 vaks jäävad. See raamatukene on iga-
 ühele, kes kunagi sportlises tõstmises
 esineda tahab, tingimata tarvilik ja mitte
 üksi jõustiku seltsides, vaid kõigis tuba-
 des, kus sportlist tõstmist harjutatakse,
 tuleb kõige suuremat rõhku selle päale
 panna, et võtete käsitlemine nende mäa-
 ruste järel käiks, sest muul viisil ei ole
 mingisugustest harjutustest mingisugust
 kasu võistlustest osavõtmiseks. Need bro-
 shüürid saadetakse nõutaval arvul kõigile
 Eesti spordiseltsidele väljalaotamiseks
 kätte ja viimaseid palutakse selle eest
 hoolt kanda, et iga harjutaja ja võistlus-
 test osavõtja ennast nendega tutvustaks.

Täpikäelset määruste ja reeglite
 täitmisest üksi on võistluste eduks vähe:

päale subjektiivse võimise mängib selles
 suhtes teatavasti ettevalmistus peaosas,
 mida Inglis spordimees „training“ nime-
 tab ja mille all mitte üksi nõuetavat süs-
 teemaatlist harjutamist, vaid sellega
 ühenduses tingimata tarvilist korralikku
 eluviisi, tegevuse distsipliini ja vastavat
 toitmist (diat) tuleb mõista.

Oletades, et sellel alal aabitsa reeglid
 kõigil spordijõngritel enam-vähem tulta-
 vad on ja et võistlustele ilmuvad vare-
 malt sissetootatud sihikindla iseteadvuse
 ja kogemustega varustatud isikud, pean
 siinkohal üksikasjalisi juhatusi üleliigseks
 ja pööran tähelepanu ainult silmapaistva-
 mate puuduste päale paljudes meie spordi-
 seltsides ja harjutustubades raskejõustiku
 alal: Kõige päält tungib sisseastujale ruu-
 mis, kus hulk higiseid kehasid kibedašti
 tegevuses, hügienika vastane tolmuga
 segatud paks õhk kurku ja ninasse. Mitte
 üksi tervislikult, kopsude ja südame kõr-
 gendatud tegevuse, vaid ka harjutustes
 edasijõudmise päale mõjub tuulutamata
 ja puhastama ruum mahakiskuvalt. Selle-
 pärast, — harjutusruum olgu tuulutatud,
 pestud ja puhastatud. Tänavalt tuldud
 jalanõudega ja päälisriietega liikumine
 olgu siin keelatud. Teine üleüldine silma-
 torkav miinus on harjutustel, kus hulk
 mitmesuguseid jõudusid läbisegamini osa-
 võtmas, igasugune juhatus ja tegevuse
 distsipliin puudub. Harjutusi tehakse
 „oma pääd“, kuida juhtub, — ilma mingi-
 suguse stiilita ja süsteemita. Mitmed ai-
 nult „katsuvad“ vahetevahel ühte ja teist
 hantelt ja pommi, proovivad paari tõu-
 kega boksipalli ehk kotti ja aelevad na-
 tukene maadlusmati pääl, ilmaasjata
 eneste ja teiste aega viites. Et saanane
 spordi käsitus ainult kahju võib tuua, ei
 tule algajal asjaarmastajal meeldegi. Mõ-
 nigi „kunstisõber“ katsub jõustiku harju-
 tusi nädal ehk kaks selle jaoks kaasa teha,
 et võhikute seltskonnas „asjatundjat“
 esitada ja kui siis sarnase „spordime-
 hega“ ilma ülevalveta harjutuste käsitu-
 sel õnnetus juhtub, on terve ilm, — ka
 kirjandus, — kisa täis, et sport-raske-
 jõustik kusagile ei kõlbavat. Nii vana kui
 inimesesugu, niisama vana on kadeduse
 ja vaenu instinkt nõrkade ja tugevate,
 hädiste ja tervete vahel ja niisama kaua
 on ilmas esimeste häälekene, kus võima-
 lik, piuksunud, et viimased olevat too-
 red, tuimad ja vaimliselt koguni alaväär-
 tuslised. Viimased aga on juba enne-
 muistses Roomas oma laagri lipule päale

kirjutanud, et terve vaim elavat terves kehas ja selle lause loogilise mõtte järel, mis tänini ümberlukkamata, oleks lugu täitsa ümberpööratud.

Kehalise suuruse ja tugevuse pääle vaatamata on uuemaaja sport ka raskejõustikus kõigile tervetele inimestele. — ka kõige väiksemate ja kõhnematele osavõtmist võimaldanud, kehakaalu järel võistlejaid gruppeerides. Seda gruppeerimist peab aga juba ettevalmistuste ja sisseharjutuste juures tõsiselt ette võtma, harjutustegevust aga, iseäranis nooremate ja algajate pärast, kindla korra ja distsipliini all, asjatundlikul juhatusel sisse säädma.

Tugevate ja edukate kergejõustiku spordimeeste seas on selle tõttu, et mitmed ühekülgsed raskejõustiku jüngrid, iseäranis aga tõstjad, muus sportlises tegevuses endid väetikestena on väljanäidanud, — arvamine tekkinud, et tõsteharjutused viimast liikumises raskeks, kangeks ja paendumataks, kergejõustikule kõlbmataks tegevat. Iseenesest ei ole lugu mitte nii. Just nõndanimetud „around“ atleetide ehk mitmevõistluse kuulsuste hulgas on pääle jooksjate, väljapaistvaid tõstjaid olnud. Nimetan meie meestest ainult Hackenschmidti ja Lurichi. Esimene oli veel siis, kui ta juba

6 puuda kaalus, Peterburis „Palme“ seltsi turnimise osakonna võistluses 160 tsendimeetriga kõrgushüppes esimese võidu omanik. Tõstjate saamatus muil aladel, iseäranis meie juures, tuleb just tõsteharjutuste ühekülgses, ilma vahelduseta, ilma lahtitreenerimiseta ja ülevälveta käsitusest. Tõsteharjutuste tervisline printsiip ei ole ükski kergemast — raskemasse, vaid raskemast — kergemasse, igakordse lahtiharjutusega ja tingimata tarvilise vaheldusega. N. nim. „ületreening“ on just tõstmise alal ebakorraliku harjutuste tihim tagajärg ja siis on ainuke abinõu, kõik püüdmised pooleli jätta. — Tõstevõtete õigel harjutusel ja liialduste ärahoidmisel, iseäranis aga rekorditamisest igal harjutuse päeval, ei ole ühes korraliku sportlises tegevuses vaheldusega kunagi karta, et tõstmine võimise kõrgust kergejõustiku alal tagasi kisuks ehk tuimendaks.

Mitte vähem, kui muudes spordiharudes, tarvitavad ratsionaalsed tõsteharjutused sündlikku toitmist, hingamise gümnaastikat, hääd tuju, terve inimese lahkete meeoleolu ja tagasihoidmist sugulise lõbu, alkoholi ja nikotiini tarvitamises.

Vana spordimees.

Tallinnas, 31. dets. 1921.

Kehakasvatus kolme-neljakümne aasta eest ühes tervise normeerimisega.

Dr. Hermann Jürgenson.

Et kehalise kasvatusprobleem praegustel uudsustel läbiviimise aegadel tõsiselt läbikaalumisele ja silmaspidamisele tuleb võtta, on vist nüüd küllalt vastu võetavaks saanud, kui kaugele aga ja mis sihile me rahvatervishoid viimaks ses suhtes välja jõuab, jääb muidugi esmalt lahtiseks, sest sportijad peavad enese käest esiteks nii mõndagi oma vaadete rekordide peale ära andma, samuti kui arstid, õigem arst-sportsmeenid spordi olulisest väärtusest, hingest küllalt arusaama peavad katsuma, et jõuda viimaks ilusama, vabama, tervema kehakultuuri arenemise küsimuse lahendamisele, ideaalile. Et meil spordiliikumine võrdlemisi väljamaaga hästi noor, on teada, — algab ju meie Eesti sport õieti Stokholmi 1912

a. olümpiaadiga, kus Klein meid ehk küll Vene lipu all, kuid siiski, osalt ilmale spordi suhtes tutvustas, on ju meie haritumas seltskonnas spordi liikumine veel nooremgi, algades Eesti üliõpplaskonna I. spordipäevaga 1914. aastal (vaata: Dr. H. Jürgenson: „Spordist üliõpilaslikkonnas“. Augustikuu 1921. a. „Üliõpilasleht“), kuna Ameerikas, Soomes, Skandinaavias ja Saksamaal, kui ka mujal üliõpilaslikkonna sport hästi vanem on, seepärast vahest ei võikski nii nõudlikud olla oma sportsmeenide vastu, arvatud siinkohal küll tervishoidlisest seisukohast välja minnes.

Et spordiliikumine aga hoogu võtab ja võtma saab veel, on kindel, — oleme ju ka iseseisvusega seekord vist küll ka Skandinaavia rahvastele palju lähene-

nud, oleme ju kõik siin põhjalased, ja omane, armas meile lumi, uisud, suusad kui ka vaba sport igalpool ilusal kodumaal. Peaks meil ka samasugune „valitsuse rahvabioloogiline instituut“ ses mõttes asutatama, nagu see Rootsisis Upsala ülikooli juures on (juhatab dotsent Lundborg), et rassihügieenilisi printsiipe saaks uurida spordi ja rahva juures, et rahva tervenemist teadusliselt saaks uuritud, teatud normid väljatöötatud, kodumaa rahva biopsüühilised momendid ses suhtes noteeritud. Sunnib ju põhjamaa iseenesest tugevasti inimest võitlema loodusega, on temal ju siin tarvis kareda looduse vastu rohkem jõudu, kui lõunamaal näituseks — sport, gümnaastika j. n. e. saavad siin alles oma füsioloogilise väärtuse, elulise tarvilikkuse.

Et kehakultuuri küsimus vana on, teab igaüks. On ju teada Greeka ajast võimlemised, maadlemised j. n. e., spartaan-

TALLINNA LAUW-TENNIS ja HOCKEY KLUBI

15-dal s.k.p., kell 1 päeval
V. S. „SPORT“ liuväljal

HARJUMAAKONNA ESIVÕISTLUSED

:: JÄÄPALLIS ::

laste all mõistame veel tänapäevgi inimesi, kes kõva gümnaastika j. n. e. distsipliini alla käivad, vana aja arstide kirjadedest, uurimistöödest peegeldub päälle selle välja ka see, kui suurt rõhku siis pandi kehalise kasvatuses suure tervendava mõju päälle.

Nii kirjutab Hippokraates (460.—377. enne Kr.), et arstile on väga tarvilik massaazhi ja võimlemist teada.

Asklepiades (elas 1. aastajal enne Kr.) nõuab oma haigete käest, et nad palju ei sööks ega jooks, määrab neile igakord eraldi vastavaid aktiivseid ja passiivseid liigutusi haiguste ajal, mille eest teda väga austati ja vaadati tema päälle, kui Jumala poolt saadetud inimese päälle (v. Haeser: „Geschichte der Medicin“). Arst Galeenus (elas

II. aastajal pärast Kr.) kirjutab juba tihti liigutuste ja arstlise võimlemise tähtsusest, tarvitades haiguste ravitsemisel tihti füüsilisi meetodeid, kuna erilisel oma huvituse tõttu siin nimetan, et tema koguni ühe traktaadi on kirjutanud jalgpallimängu üle. Nagu teada, oli jalgpallimäng vanal ajal väga laialt tuttav ja jalgpalli mängiti väga tihti. Mainitud Galeeni töö jalgpallimängust kujutab küll enesest rohkem tähelepanekut, kui mingisugust väärtuslist tervishoidlist tööd, huvitav on aga siinkohal seda tähendada, et ta säeb füüsiliste harjutuste sihiks päälle kehaliste kasude saavutada ka vaimlist toitu, hääd meeoleolu leida. „Füüsiliste harjutuste tarvilikkuse elemendiks on see, et nad mitte üksi hästi mõjuksid keha, organismi päälle,“ arvab ta, „vaid ka hingelise meeoleolu päälle, — mis pärast mängu eesmärgiks peab olema mõnus ja huvitus.“ Niisuguseks ideaalseks füüsiliseks harjutuseks oleks Galeeni järele, jalgpall. Mitte peensusteni minnes arstiteadlise füsioterapia arenemises, nimetan ainult veel tähtsamaid nimesid, mis uut hoogu töid elusse, kehakultuuri tähtsuse käsitamisele, nagu kuulust anatoomikut Andreas Vesaliust (XVI. aastal), Paré't ja teisi. Nimetama pean edasi eraldi ka Rootsi gümnaastika loojat ja see on Pehr Ling'i (sünd. 1776, suri 1839.). Kui inimene tugeva tahtejõuga, saavutas Ling väga palju omal alal. „Mida rohkem ta ees leidis takistusi, mida rohkem tal tuli võidelda raskustega, mis tema tee päälle sattusid, seda tugevamalt lõi lõkkele tema tahtejõud, eluliseks said tema eesmärgid, kahekordseks edasirühkimine,“ kirjutab tema kohta Froest (vaata: „Международная клиника“ 1887. a. Dr. G. Hünerfauth „Õperaamat massaazhi üle).

Nagu näha, on pääd murtud aastajad võimlemise, spordi j. n. e. ülesande ja tervistise tähtsuse üle, kuna teadusliselt positiivseid andmeid üksikute füüsil. kasvatuses vormide (sport, gümnaastika j. n. e.) üle ainult viimastel aastakümnetel saadud, kuna endiste aastajade uurimistel vähe tähtsust on. Et meil Eestis ka ses mõttes vist kord töötama võib hakata, s. o. teadusliste normide kallal, tuleks küll kõigil tervitada, kuna ju sport j. n. e., nagu Rootsiski, meil rahvuslikuks osalt tükib saama. On õige, meie kehal. kasvatuses arusaajate ja

sportijate arv ei ole just suur, nagu see mujal on, näituseks Rootsis, Saksamaal j. n. e., kus näituseks juba kolme-neljakümne aasta eest mitusada tuhat sportlast oli, nii näituseks oli ühes kõige suuremas sportlaste ühenduses terves ilmas Saksamaal juba 1894. a. 5023 spordiseltsi (Vereine) 490,455 liikmega, mis tolkorral välja tegi 1,89% tervest Saksamaa elanikkudest!.. (v. „Der Bund“ 1894. ehk „Vratsch“ 1894.).

Et juba tolkorral sportimist kui talvel nii suvel kõrgesti hinnati, näitab ka see, et sama andmete järele meie teame, et 5053 seltsist ainult 573 talvesporti ei ajanud, kuna järelejäänud 4450 spordiseltsi terve aasta läbi sportisid.

Schveitsis ja mujal töötavad sel aegul ka spordiseltsid juba mitmed aastad, kus koguni abiandmise seltsid õnnestuste läbi kannatand sportlastele asutatud olid. Nii teame statistilisest materiaalist „Schweizerischer Hilfsverein für verunglückte Turner“ üle (kolme aasta kohta), mida „Der Bund“ 1894. a. avaldanud. Nimelt konstateerib „Schweizerischer Hilfsverein“, et nende sportlaste keskel õnnetuid juhtumisi kõige rohkem

oli maadlejate (25,61%) ja turnijate (22,83%) hulgas, kuma hüpetega õnnetusi olnud 6,79% j. n. e. (meie muidugi oleme Eestis väljamaast abiandmise asjus j. n. e. hästi mahajäänud).

Andes nii siis kõige skemaatilisemat, üleüldist pilti sellest, et füüsilise kasvatusprobleemi ülesvõtmine mitte sugugi „aja märki“ ei tähenda, et teda juba mitmetuhanda aasta eest vanaaja arstid koguni tihti käsitanud ehk küll mitte alati teaduslisest seisukohast tähendades mõne kriipsuga ära seda, kui palju sportijaid juba aasta 30 eest väljamaal olnud, et sääl ammu juba „sportlaste abiandmiste seltsid“ töötanud, et meie põhjalased sporti j. n. e. rohkem tarvitama peaksime, kui lõunamaalased, — asun oma otsekoheste teema, aine juurde: selgitada lähemalt tervislist hindamist üldse, kui spordis nii ka mujal, ühes sellega äranäidates, kuivõrd see tihti raske võib olla, arstlisest ajakirjandusest alaliselt katsudes näitusi tuua, juurdelisada katsudes võimalikult rohkem statistilist materiaali meid huvitavate küsimuste üle.

(Järgneb.)

Jõulukingitus.

(Ruumipuudusel viibind).

Ei ole teist sarnast maad ilmas, kus usulised pidustused ja traditsioonid oma juured nõnda sügavale oleksid ajanud, nagu seda on Inglismaa.

Näituseks jõulud. — Mitte kuskil ilmas ei pühitseta neid nõnda suurejooneliselt ja kindlate traditsioonide järele kui seal. Rahvuskomme — jõuluks kinkida, on tunginud kõige mitmekesisemasse kihtesse, ka inglise kihavas ärielus: iga kodanik mitte ainult ei mõtle pühade kingitust, vaid püüab jõuluks luua midagi suurt, väljapaistvat, oma igapäevasel tegevusalal.

Ka spordi alalgi paremad esitajad, püüavad oma mõttevendele seks ajaks röömustavaid üllatusi valmistada.

Näituseks 1912 a. jõuluks. Thomas Inch seadis uue Inglise rekordi raskuse tõstmises vabas stiilis, kahe käega tõukamises — esimisena saavutades ümarguselt 300 inglise naela (8 p. 12 n.).

Teine tuntud atleet Aston, kes 1910 a. omas ilma esitõtja aunime keskaalus,

seadis üles sama aasta jõuluks Inglise rekordi paremaga rebimises.

1913. aastal Thomas Inch suurendas veel rohkem maksimumi, vabas stiilis tõukamises ja ajas ta õige aukartust äratava numbrini — 9 p. 1 n. Aga „jõulu kingiks“ annetas inglastele rekordi paremaga krüvimises, saavutades hiigla kaalu — 301 naela (7 p. 21 n.).

Õigust öelda, kaotas see tõste oma tähtsusest väga palju, et raskus õlale võetud oli kahe käega. Kuid sellepeale vaatamata lõi Inch oma meeleto tõstega paljuid kuulsusi sel ajal, kelle ametlikud rekordid just — just peetasivad 300 vene naela ees.

Lööduteks jäivad ka meie Hakken-schmidti rekord krüvimises 298 n. ja kadunud Lurichi oma, ühe käega tõuge 295,5 naela.

Kõik mainitud rekordid olivad ülesseatud muidugi teise käe abil, nagu Inchigi oma, s. t. kahe käega õlale võetud. Kuid kõige hinnalisemaks nendest peab

„EESTI SPORDILEHE“
Tellimisi ja kuulutusi võetakse
 :-: **TARTUS vastu** :-:
 härra
MEOSE spordiriistade kaupluses
 (end. Vesta).
Suurturg 10. —:— Suurturg 10.

küll Lurichi ühe käega tõuet pidama.

Teine „jõulu kink“, ja peaaegu veel tähtsam atleetilises mõttes, tehtud „Inglisemaa tugevama inimese“ Edvard Aston'i poolt, kes lõi Thomas Inch'i ja omas selle aasta, peale Inglise esivõitluse, kõige kaalude tschampioni aunime Briti kuningriigis.

Vabas tõstes kahe käega, 1912 aastal. Aston lõi 2 naelaga Thomas Inch'i, saavutades 8 puuda 14 naela. Kuid Thomas päästis oma rekordi, tõstes 337 naela ja mõni kuu peale seda ajas selle koguni 343 naelani (8 p. 23 n.). Inch ei tahtnud ka edespidi alla jääda ja tegi suure hüppe edasi — suurendades oma rekordi 17³/₄ naela võrra: tõstes 9 puuda ja 1 nael. Näitas nagu ei maksaks Aston'il enam muud, kui alla anda, sest raskuste vahe oli ju 30 naela.

Suure vahe peale vaatamata, äärmiselt aualne ja energiline atleet ei tahtnud alla anda ka selles üheski tõstes (kõigis teistes peale ühega kruvimise oli ta Inch'ist ees). Kord harjutustel läks tal õnneks, peaaegu ülestõsta uskumata suurt raskust — 9 puuda 28 naela ja sellest ergutud, andis ta teada, et avalikul võistlusel mainitud kaalu võtab. Selle võima-

luse sisse uskusivad küll vähesed. Oodati, mis tuleb

5. detsembril, paljude inglise rekordide ülesseadmise päeval, kogus suur hulk asjasthuvituid spordimehi Keimbervaldi klubi ruumesse. — Terve seeria rekorde, nende seas ka ilmarekorde, ülesseatud peajasjalikult kergemates klassides, olivad sissejuhatuses Astoni harjutustele.

Lõpuks ilmus Aston. — Ta oli imestamisväärne vormis, oma kaalu peale vaatamata (4 p. 22 naela). Iludusest ja energiast hoovas selle mehe keha. — Peale mõne proovitõste asus ta domineeriva päevanumbri juurde. Raskuse, 9 puuda 7 naela, tõstis ta kiiduavalduste tormi all, esimese korraga üles. Sellega oli Thomas Inch'i inglise rekord kuue naelaga löödud ja uus ilmarekord keskaalus ülesseatud.

Aston oli esimene inglise raskekaalu tõstja, (Inglismaal loetakse 4¹/₂ puuda-seid atleete raskesse klassi) kes tõstis oma keharaskusest rohkem. Kuid selle peale vaatamata jäi temast lubatud 388 naela ülestõstmata. Kas lõppes sellega võistlus Astoni ja Inch'i vahel maksimaalse raskuse tõukamises kahe käega? Arvan — ei. Ja väga raske saab olema ütelda, kes lõppude lõpuks peremeheks jääb, sest Thomas Inch on Inglise

Ja sellepärast Astonilt saadud lõpulik kaotus, selle asemel, et energiat paraliseerida, virgutab teda veel järjekindlamale ja asjalikumale ettevalmistusele ja niisugused inimesed ei jää kunagi „oludeks“. Nende pärast on tulevik

Nõnda peaksime ka meie endi kaotuste peale vaatama, kuid mitte vastupidi.

Eesti atleedid! Meie „jõulu kingid“ on tänavuseks küll hiljaks jäänud, kuid püüame neid „Ülestõusmiseks“ paremini ettevalmistutena ära anda. **Ioh. Piirn.**

Paides, jõulukuu 12. päeval 1921 a.

I. Üleriikline võimlemisõpetajate kongress.

Ei hakka siin enam üldist koosoleku käiku, vaielusi ja resolutsioone tooma, uskudes neid juba kõigile tuttavat olevat ajalehtist, püüan vaid tuua lühidat kokkuvõtet kongressi positiivsist tagajärgist, valgustades üldist meeoleolu ja tasapinda.

On paratamatuks saanud kehaliku kasvatuses tarve praeguses ühiskonnas, reform koolioludes — aeg on raske ja rõhuh armuheitmatult küüru nooredki sel-

jad, kustutab varakult silmade sära. Selleks aga tarvis kasvatada noortes nooruse idealismi, ilu ja elurõõmu, vormida ja karastada valmivat ihu ja hinge. Siin seisab kooli võimlemisõpetajail suur ja vastutusrikas ülesanne ees.

Asja tähtsust on väärikselt hinnand Tallinna õpetajate selts ja kutsund kokku üleriiklise võimlemisõpetajate kongressi. Ei valitse vist üheski aines nii suur õpe-

jõude põud, kui kehalises kasvatuses. Se-da tunnistati kongressil mitmekordselt. Ei või öelda, et meil siin midagi tehtud ei ole, spordiseltsid on siin ju aastakümned tegutsend, kuid nende sihid ja abinõud ei vasta igakord arenemisealiste noortele. Peab tarvilisele kõrgusele tõstetama just kooli kehalik kasvatus, mida meil senni peaaegu sugugi pole olnud, vähemalt on korratud ja selgusetus siin lopsakalt öitsend.

Vaadeldes meie võimlemisõpetajaid, peab tunnistama, et nende üldine tasapind väga madal on, peaaegu kõik kutsetud, kuuland vaid kusagil paarinädalise või — kuulise kursuse, osa veel puudulikumate teadmistega. Siiski on näha rõõmustavat püüdu neis eneseharimise ja täienemise järel, ja õiglast huvi aine vastu, mida vastuvõetud resolutsioonidki tõendavad. Võimlemisõpetajate ettevalmistamise ja täiendamise kohta kiideti haridusministeeriumi kavatsusel olev laiaulatusline kava hääks.

Väga suure ulatusega on kongressi otsus rootsi võimlemissüsteemi tarvitamisele võtmise üle kooles, mis 29 häälega 23 hääle vastu, kes omapärase võimlemissüsteemi väljatöötamist nõudsid, vastu võeti ja milleks nimeline hääletus toime pandi. Otsust võib vist ainult tervitada. Sellega oleks meie koolivõimlemine enam-vähem õigele alusele rajatud. Omapärase süsteemi loomine oleks muidugi vist õige pikale venind ja kasu oleks küsitav olnud.

Tähtis on ka kongressi otsus võimlemistundide arvu suurendamise kohta, nimelt 6 tunni pääle nädalas. Seegi arv on minimaalne, kuid tema õiglasest tarvitamisest on siiski juba teatud kasu loota.

Veidi võõrastav tundub aga kongressi seisukoht spordi vastu koolis — jääti lahtiseks, ei suudetud asja kohta ühisele otsusele jõuda. Kuuldusid hääled poolt ja vastu. Vasturääkijail õieti mingid kindlaid andmeid spordi eitavate omaduste kohta ei olnud, ainult prl. Paju (referant Leshafti süsteemi üle, mis kõige paremini hinge ja ihu harida, keerutades kätt ühtpidi, jalga teistpidi ja pääd kolmatpidi) rääkis ärritatult, et nagu Dr. Vilms on tõendanud, rikkuda sport hirmsasti südant, kasvatada hirmus suured musklid ja teha rumalaks. Pidi aga viimaks punastades tõendama, et ta spordiga tuttav ei ole ja võistlusi näinud ei olla. Armetult kukkus ka h-ra Adamtau („tantsiv võim-

°/u. „ESTO“

— — TALLINN — —

Pikk tän. 47. :-: Pikk tän. 47.

**Soovitab kõiksugu
spordi tarbenõusid.**

°/u. „ESTO“

leja Kuubanimaalt“) oma spordi eitamisega sisse. H-ra Hintzer, kes tervitas haridusministeeriumi sammu, millega kooliõpilastel keelatud spordiseltside liikmed olla, ei võtnud vaevaks ka oma vaadet kuidagi põhjendada. Kui h-ra Hintzer rootsi võimlemissüsteemi tundja on, siis peaks ta teadma, et rootslased ei rahuldu ainult võimlemisest, vaid on kirglikud sportijad ja korraldavad oma koolinoorsoole sagedasi võistlusi. Kooliõpilaste osavõtt spordiseltsist leiti siiski sallitav olevat. Ehk Dr. Püümann küll soovitas arstide kongressi resolutsiooni spordi kohta vastu võtta, mindi sellest pääliskaudselt mööda.

Tähtsad on ka resolutsioonid kooliarste järelvalve suurendamise ja võimlemissaale sissesäädmise ja korrashoidmise kohta. H-ra Adamtau ettepanekuist, kes nendega kongressi otse uputada püüdis, võeti vastu ainult üks — ekspertide komisjoni loomine, kuna teised pooletunliste pääliskaudsete sõnakõlksutamiste pääle vaatamata, võrtsitult näitustega Kuubanimaalt, ühtki häält poolt ei leidnud, vahel ka enda oma. Näit. üleriiklise kehakasvatavate seltsi asutamine. häälekanja küsimus (Jõud ja ilu) jne. Selle vastu olid sisukad ja asjalikud h-ra Kalamehe referaadid.

Ehk küll kongressi töös pääliskaudsust ja tõttamist võib leida, tuleb tema otsuste kaaluvust ometigi väga tähtsaks ja teedrajavaks pidada. Kuigi sihid küllalt selged ei ole, võib loota uut pööret meie noorte kehalikus kasvatuses. Loodan aasta pärast peetaval II-sel võimlemisõpetajate kongressil kuulvat juba tagajärgist.

Kas ei oleks ka soovitav meie võimlemisõpetajate ja sporditegelaste koostöötamist kuidagi võimaldada? **H. T.**

J ä ä p a l l .

(Järg.)

K. Malten.

Jääpalli tehnika.

Mõnedki, kes esimest korda enam-vähem õiget jääpallimängu nägid soomlaste võõruskäikudel, jõudsid otsusele, et jääpall Eestis alles algastmel on.

Et meeskonnad Helsingist, mis pääsjalikult seisid koos II. klassi mängijaist, meie esimest klassi löid kahetähelise goalidearvuga, tõendab vist küllalt, et oleme palju maha jäänud nendest, kellel on olnud suuremaid võimalusi mängu täiuseni viimiseks. Mis on aga pääpuudus meie meeskondel, mis takistab neid soomlastega ühejõuliselt esinemast? Puudusi on palju. Kõigi aluseks on aga see, et mäng meil ilma ühegi juhatuseta, omapääd on arenend. Vaatame nüüd milles avalduvad need puudused ja kuidas neid kõrvaldada, sest et selleks viimane aeg oleks.

Allolevad refleksioonid olen teinud Soomes ning Rootsis ja loodan, et neist meie jääpallimängijaile midagi uut leidub, mis suudaks ehk mõnda silmapaistvamat pahet kõrvaldada.

Pallivalitsemine

on üks meie nõrgematest külgedest. Pääsüü selleks on juhatuseta ja järjekindluseteta harjutus. Soomes ning Rootsis mängijaid vaadeldes, paneme tähele, et nii nooremad kui vanemad löökide ja passide juures teatud kindlat stiili käsitavad, neid toimetavad enamasti kahe käega ja ainult juhusel, kui kahe käega ei ulata, tarvitakse üht kätt. Meil aga taob pääaegu igaüks oma „tehnikaga“, mis tema arvates kõige parem on, ning enamasti öeldakse (nende endi sõnade järel) Moskvast pärit olevat. Kuid armsad „moskovskite“ lööjad, muretsega ennem omale Moskva kepid ning väravad, kui teie arvate Moskva löögid paremad olevat, sest et Soome kepid on kahe käega mängimiseks, mitte ühe käega vehkimiseks.

Päältvaadates võistlust „Kalev'i“ ja K. J. F. meeskonde vahel, jälgisin huvitusega mõlemi tehnikat. Kalevlased tegid passe enamasti löömisega, kuna Kiffeni omad pühkides, veeretades mööda jääd. Resultaat, kui ka päältvaatajate meelepaha, et ükski passidest kalevlaste poolt kinni ei püütud, tõendavad kumbal parem

edu. Palli edasiandmisest löömisega (kui mitte maa pikk ei ole, kuhu passi antakse ja iseäranis siledal jääl) soovitaksin sennikaua suuremal mõõdul loobuda, kunni löögikindlus oinandatakse. Ka on vastasel kergem lööja eesmärgist aru saada, ja tal võimalus on, vastavat seisukohta võtta, kuna veeretamise juures passi sihti raskem on aimata. Kergus passi andmisel, kui ka tema vastuvõtmisel veeretatud passi juures on silmanähtav.

Löömises värava pihta ei ole meie siiski nii kaugele soomlastest taha jäänud, kuigi lööki nii puhtalt ei osata teha, et kepp jääd ei puutuks. Ohust ja kõvast passist ei oska meie ajajad aga hästi värava pääle lüüa, kuna ka see väga tähtis on. Löögid tehtagu ootamatult ning välgu nobedusega, ühtlasi hästi sihtides, mitte umbes „summides“, mille tagajärjel corneri lipud enam hädaohus on kui värav. Lööki peab ajaja oskama teha igast seisakust ja võimalikult värava all palli kinnihoidmist kartma, sest et seda varitsevad alaliselt mitu vastast. Löömises värava pihta tuleb alati silmas pidada, et hästi sihitud tasane pall parem on, kui täie jõuga umbkaupa antud.

Palli vastu- ning kaasavõtmine ebaõnnestab meil tihti. Vastuvõttes palli ei osata küllalt jala ehk kepiga järelanda, mille tõttu pall nende vastu puutudes eemale põrkab ning enamasti vastase omaks vaevataalt saab. Palli kaasavõtmise oskus on väga tähtis läbimurdmise juures, kuid ebaõnnestab väga tihti meil sellepärast, et keppi palli vastuvõtmisel enamist jää pääl peetakse, mille tõttu pall üle hüppab. Keppi peab hoidma palli mõõdu võrra õhus, mis palli kinni hoiab, kui pall mitte mõne jääloleva nuki vastu ei põrka, millal keppi tuleb tõsta õhku palli kõrguseni.

Põigelda (trippeldada) tuleb ajajatel ning ka poolkaitsjatel tihti ning õnnestamise korral tasub ta tehtud töö.

Igal mängijal on väga kerge täies hoos ning palli valitsedes, vastutulevat vastast petta. Mitu korda on poolkaitsjail võimalik, ajajaile suurt kergendust tuua, selleläbi et nad vastase kaitse mõnest mehest läbivedades teisi oma juure meeli-

Koondatud „Kalevi“ ja „Tallinna Tennis ja Hockey Klubi“ meeskond.

tavad ja oma ajajaile platseerimise võimaluse annavad. Kuid liialduseni põikle-mises ärge minge — teie võite üht ehk kaht vastast petta, kuid kolmas võtab enamisti ikka palli ära. Põiklemine peab olema nõbe ja edasitungiv, mitte aga põigiti üle välja.

Tehnilist oskust saab meil harva näha ja ei näidanud seda ka siinkäinud soomlased, kuid Helsingisse sõitev Liidu meeskond saab tingimata seda näha.

(Järgneb.)

K. J. F. — Kalev 12 : 1 (7 : 0).

Pühapäeval 1. jaanuaril oli jääpalli-võistlus Helsingi „Kronohagen'i“ ja „Kalevi“ vahel.

Vahekohtuniku h-ra Eklöfi vile järel kell 1 päeval asetused mõlemid meeskonnad järgmises koosseisus võistlusele, väravavahist ning pahemalt poolt alates, K. J. F. — Malmström, Lindros, Strömberg, Hellström, Falt, Nordstedt, Salenius, Vickström, Aalto, Hell ning Olenius; Kalev — Kull, Ever, Trubok, Röks, Härjapää, Pessa, Luha, Liljencrantz, Nigol, Ostrat ning Villemson. Esimene pääletungimine on „Kalevi“, kuigi ta kaugele ei ulata, sellepärast et kaitse on soomlastel liig häa.

Alguse minutid kuluvad ilma suurema ülekaaluta „Kronohagen'i“ poolt, mehed ei ole vististi tuttavad „Kalevi“ tehnika ja taktikaga ning mängivad ettevaatlikult, kuid arusaades, et vastased kardetavad ei ole, algavad nad pääletungimist ja saavutavad „Kalevi“ kaitse vale markeerimise läbi, oma parema sisemise Hell'i kaudu esimese goali, millele päätselt goalide-sadu järgneb. Kalevlasi ei lasta sugugi

hingata ja pääletungimiseks koonduda, mille tõttu viimased kui pääta kanad kat-suvad päästa, mis veel võimalik, kuid halva kohavõtmise tõttu on Soome aja-jateliinil võimalus talitada oma tahtmise järel. Kunni poole aja lõpuni leitakse pall olevat käinud 7 korda „Kalevi“ väravas.

Teisel pooltel kordab sama jõudude vahekord ja lüüakse veel 5 goali, kuna „Kalevi“ vasakul äärmisel Luhal õnnestab, ka üht goali soomlaste väravasse lüüa.

M—n.

KJF. — Kalevi ja Tall. Tennis ja Hockey klubi 8 : 1 (5 : 0).

Ehk küll meeskonda Tall. Tennis ja Hockey klubi meestega täiendatud oli, ei olnud jõudude vahekord sugugi parem. Esimene poolaeg lõppes 5 : 0 ja mäng ülise 8 : 1.

Koondatud meeskonna koosseis oli :

Kull

Ever Malten

N. Paulsen Härjapää Röks

Ostrat Tammann Klumberg J. Paulsen

Luha

Kiffen võitnud Jalgpalli klubi.

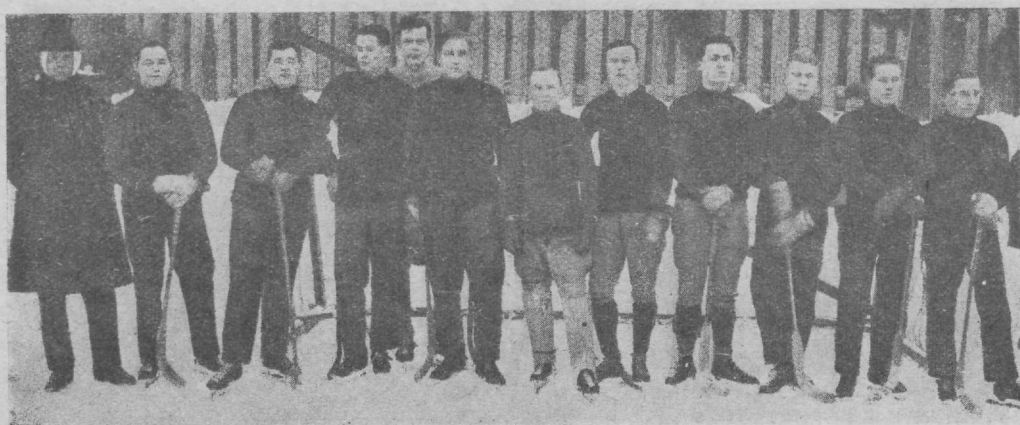
Meil võõrsil käinud Soome meeskonnad on isekeskis 8. jaan. Helsingis võistelnud, missugune võistlus Kiffeni kasuks 6 : 2 lõppend.

A. K.

Uisuvõistluste talvine kava.

7.—8. jaan. Helsingi Pyrintö—Helsingi Skridskoklubbi karika-võistlus.

22. „ Tallinna Kalev, Harjumaa-konna esivõistlused.

„Kronohagen“ (Kiffen) meeskond.

28.—29. „	Soome esivõitlus Helsingis.	„	„	Rahvusvahelised võistlused Tallinnas.
4.—5. veebr.	Põhjamaade esivõistlused Stockholmis.	25.—26. „	„	Trondhemi rahvusvahelised võistlused.
11.—12. „	Euroopa esivõistlused Helsingis.	„	„	Rahvusvahelised võistlused Tartus.
„	„	4.—5. märtsil	„	Rahvusvahelised võistlused Viiburis.
18.—19. „	Eesti esivõistlused Tartus.			
	Maailma esivõistlused Kristiaanias.			

Moment võistlusest „Kiffen'i“ ja „Kalev'i“ vahel.

Õiendus.

„Eesti Spordilehe“ Jõulualbumis on jääpalli määrustes eksikombel § 2 järgmine punkt välja jäänud: Värav märgitakse ära kahe väravapiiri joonele püsti asetatud teivaga, mis üksteisest 3,5 meetri kaugusel asuvad (teivaste väravapool-

setest külgedest mõõtes) ja mõlemad ühekauguse omapoolsetest välja nurkadest. Väravateivaste kõrgus on 2,1 meetrit ja nende ülemised otsad on ristpuu kaudu üksteisega ühendatud, mida lahkesti õiendada palutakse.